

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Diff. III. Solvuntur objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

nam finalem, cur Deus voluerit nos habere conscientiam.

EXPLICATUR 3. sic. Ponunt Theologi in Deo essentialem veridicitatem, eamque (quid sit de sententia) dicunt esse sufficiens resolutionem obiectum fidei: siue enim aliquis cognoscat certo, inquit, siue non noscat, credere illi debeo, si essentialiter illi est, non nisi verum loqui. Hoc posito. Imaginemur dari aliquam creaturam essentialiter veridictivam. Certo, oborta controversia. verumne sit an falsum; statui deberet in iudicio illius veridictivi: sicut enim appetimus noscere verum; ita & debemus noscere si possumus, ut fiat satis ordini naturæ veri notitias per se appetenti: & inde erat appetitus oraculum Delphicorum inter Ethnicos. Prophetiæ inter fideles, & in Ecclesia veridictivum articulorum fidei est Papa, &c. Quod est veridictivum in Intellectualibus, hoc in ordine ad actus voluntatis, est boni & rectidictivum. Et sicut datur obligatio in intellectu, ut primò per se querat verum, sic & in voluntate datur obligatio, ut non nisi primò per se bona velit. Sicut enim intellectus ordinatur ad possessionem veri per se, ita & voluntas ad bonum. Sicut ergo error caret rectitudine debitâ: quia actus intellectus circa cognoscibile non debet esse error: ita & actus peccaminosus caret rectitudine debitâ: quia actus voluntatis circa bonum non debet esse averfio.

Breviter hoc totum colligitur: caret rectitudine debitâ actus voluntatis peccaminosus v.g. odii Dei: quia debitum erat accommodare se distanti regulæ bene agendi, cui formalis non accommodatio, est ipsum odium, diciturque odium peccaminosum, & quæcunque alia peccata negationem accommodationis ad regulam.

Explicatis his non esse, importatis à peccato, est questio de voce an illud non esse, & illud non positivum debeat appellari negatio, an privatio? Sed potius appellari debet privatio: quia privationes appellantur illæ carentiæ, quæ fiunt contra debitum, peccatum autem, ut dixi, fit contra debitum. Ex hæcenus dictis, *Colleges*: nos non ostendere quòd ipsi actui peccaminosi sit debita inesse rectitudo aliqua, hoc enim implicat, sed quomodo odium v.g. Dei, imò omnis actio peccaminosa sit contra debitum operandi modum.

Punctum Difficultatis 3.

Solvuntur Objectiones.

OBJICIUNT I. Vasq. Ariaga. Oviedo. Non potest explicari in quonam consistat hæc non positivitas peccati. Ergo peccatum debet esse quid positivum, ut illi alterutrum contradictorium conveniat.

RESPONDETUR. Competere peccato negationem satisfactionis ad ius divinum, cuius debitum erat, ut dixi Explic. primâ. Competit negatio subditi ad Legisdictivum nomine Dei intimans, cui subdi erat debitum. ut dixi Explic. 2dâ. diciturque denique negationem accommodationis ad bonidictivum, quæ accommodatio erat debita, ut dixi Explicatione tertiâ.

INSTAT ex Vasq. Oviedo. Actus v.g. odii Dei incapax est rectitudinis. Ergo carentia rectitudinis respectu illius non est privatio rectitudinis debitæ, sed negatio rectitudinis cuius est incapax.

RESPONDETUR. Distinguendo Conf. Ergo carentia rectitudinis respectu illius actus, non est privatio rectitudinis debitæ, quasi componibilis cum odio Conc. Conf. non est privatio rectitudinis debitæ, hoc est, non est formalis non satisfactio iuri divino, cui erat debitum satisfacere, non est formalis non subditio ad Legisdictivum nomine Dei, cui erat debitum subdi, non est formalis negatio accommodationis ad bonidictivum (quæ accommodatio erat debita) N. Conf. Unde illud debitum rectitudinis in peccato est debitum. non per conjunctionem rectitudinis cum peccato; sed per hoc, quia peccatum est formalis contraventio debito. Neque verò malitiam suam sumit v.g. odium Dei, in illa non satisfactio iuri divino, per solam negationem amoris, quam importat, sed etiam per suam prædicatam positivam, quæ importat, & per negationem scilicet non satisfactionis, condistinctam ab ipsa negatione amoris; ad eum modum, quo mala retentio alieni, non tantum formaliter est mala per hoc, quia caret honestate restitutionis, sed etiam; quia est formalis non datio alieni. Et sicut in principiis oppositorum, positivum peccatum odii, non tantum est malum, in quantum illud esse, est negatio amoris Dei, sed & ipsa positivitas odii est mala; ita in nostris principiis, non sola negatio amoris inclusa in Dei odio est mala, sed & ipsa non satisfactio, negatioque accommodationis ad ius divinum.

OBJICIT 2. Vasq. Necessarium est, eidem virtuti varia peccata opponi; si autem tota ratio formalis peccati est privatio, actus verò positivus, est materiale, & subjectum illius, sicut paries est subjectum albedinis, tunc non darentur variæ species peccatorum: quia illæ non ex materiali, sed ex formali desumi debent, ex parte autem privationis formalisantis peccatum, non possunt species variæ reperiri; semper enim respondebit pro formali non satisfactio iuri divino, multisque hoc urget Vasq.

RESPONDETUR. Immerito assumere Vasq. quòd ita malitia habeat se ad actum positivum peccati per nos, sicut albedo ad parietem. Nam imprimis, albedo distinguitur realiter, tanquam forma superaddita, non superadditur

ditur autem realiter malitia positivo peccati. Rursus, ipsum subiectum non est radicaliter album, nec ad illud determinatè sequitur albedo, cum possit sequi nigredo. Per nos autem positivum & materiale peccati est malum radicaliter: quia ad illud determinatè sequitur malitia prædicatorum positivorum odii, dicit etiam dissonantiam, licet non ultimò completam. Directè autem negatur sequela, dabiturque diversitas specifica privationum desumibilis, à diversità honestate quā privat à diversis regulis, quibus se opponunt, licet postea, omnes hæc privationes conveniant in ratione generica privationis rectitudinis, oppositionis, inhonestatis, &c. Et ita v. g. avaritia & prodigalitas sunt species oppositæ eidem virtuti liberalitatis. Unde avaritia dicit turpitudinem per defectum commensurationis ad donationem ingenuam rationabilem. Jam autem prodigalitas dicit aliam inhonestatem oriundam ex excessu irrationabilis largitionis.

Quod autem dicit Vasq. Si Commissio stet formaliter in negativo, tunc posito, quod hoc præceptum negativum ponatur, non furaberis, hoc ipso erit negatio negationis, id non convincit, propter dicenda ad objectionem Ariaga.

INSTAT I. Vasq. Eidem Justitiæ opponitur furtum, homicidium, adulterium, in quibus est malitia diversa, secundum speciem quæ non potest salvari in negativo, quod multis urget.

RESPONDETUR. Hæc omnia esse contra Justitiam, habentque diversitatem specificam, malitiæ quidem radicalis ab ipso positivo actus, rationem autem completam malitiæ habent non ex præcisâ privatione justitiæ, sed ex privatione, alia & alia specie, quamvis hæc omnes revocentur ad Justitiam tanquam genus. Et ita furtum privat rectitudine debita non accipiendi de bonis fortunæ alienis. homicidium privat rectitudine de non auferenda vita supra quam jus non habetur. Adulterium privat rectitudine debitâ de non noscenda aliena.

INSTAT 2. Essentia rerum adeoque & virtutum consistunt in indivisibili consequenter non erit adhuc unde diversam speciem & oppositionem ad virtutem desumant peccata.

RESPONDETUR. Quamvis essentia virtutis consistat in indivisibili, modus tamen opponendi sese eidem indivisibili potest esse specie distinctus, ad eum modum quo operatio recta Logica stat in indivisibili: quia tamen modus considerandæ hujus rectitudinis non est idem specie: Nam alio modo physica, alio metaphysica illam considerat. fit ut possit specie distinctos actus terminare. Rursus diversitatem specificam peccatum non desumit ab oppositione virtuti, sed per carentias hujus vel illius honestatis, quæ honestates inter se possunt distingui specie. Denique advertit Oviedo, quod virtus licet consistat in indivisibili, non est tamen

indivisibilis. Sic essentia hominis non est indivisibilis: involvit enim & partes metaphysicas & partes physicas: consistit tamen in indivisibili, quia ita dicit utramque partem ut quamcunque demas, penitus corruat totum. Eadem etiam ratione possunt dari distinctæ privationes ejusdem virtutis v. g. liberalitatis, quamvis in indivisibili consistat: in indivisibili enim consistens liberalitas dicit duas partes, quandam sitam in largitione bonorum usque ad certam mensuram, & huic opponitur avaritia. Secunda in rationabili retentione bonorum quæ supersunt supra illam mensuram, & huic opponitur prodigalitas.

Illustrari hoc totum potest Instantiâ ductâ ex Mathematicis. Centrum circuli imaginariè punctum est, & tamen hoc non obstante, recessus ab illo indivisibili, potest esse ad aliam & aliam partem circuli: ita ut verum sit dicere, recessus hic, non est recessus ille, distinguunturque inter se recessus illi, secundum distinctionem ipsorummet terminorum. Cur ergo etiam quamvis in indivisibili consistat virtus, recessus ab illa per peccatum, non poterunt esse distincti specie.

INSTAT 3. idem. Quod liberalitas non habeat duplicem bonitatem, sed unam tantum: Videtur enim quod datio pecuniæ sola sit liberalitas, retentio enim pecuniæ, neminem liberalem facit.

RESPONDETUR. Sicut habetur una essentia hominis, & tamen homo est compositus ex duplici parte, ita etiam liberalitas, unam habet bonitatem, sed ex duplici formalitate compositam. Nego etiam dationem pecuniæ secundum se spectatam esse liberalitatem: quia præcisâ datio pecuniæ, etiam prodigali convenit qui non est liberalis. sed datio ordinata; retentio etiam pecuniæ secundum se spectata, neminem liberalem facit: quia est communis avaritiæ & paritatis.

Porro datio moderata dicit etiam retentionem, & retentio moderata hoc ipso, quia moderata est, dicit etiam expensam ejusdem secundum circumstantias. Si enim non diceret etiam expensam significatam implicite illo termino moderata, hoc ipso nonnisi retentio esset; & non esset moderata retentio; ita etiam datio hoc ipso, quia moderata est, dicit etiam retentionem, & si diceret nonnisi dationem, non esset virtus: quia datio convenit etiam prodigalitati. Caterum comparando has duas formalitates, dationem moderatam & retentionem moderatam, principalior formalitas est liberalitatis, datio moderata, idque ex eo, quia in definitione largitionis maxime attenditur ad dationem. Expresit hoc Aristoteles 5. Ethic. 1. Liberalis &c. in datione acceptioneque pecuniarum, at magis in datione laudem meretur. Accedens autem ad explicanda vicia opposita liberali-

ralitati dicit, *prodigalitas, autem & illiberalitas, excessus & defectus circa pecunias sunt.* ubi, & videtur, prodigalitem specificat per excessum, & illiberalitatem seu avaritiam per defectum.

OBJECIT 3. Ariaga. Lex prohibens furtum vel odium Dei non exigit à me aliquid aliud, quàm carentiam odii & furti. Ergo non aliter violo hanc legem, quàm habendo ipsum odium vel furandi animum. Ergo transgressio hujus legis formalissimè consistit in productione odii vetiti.

RESPONDETUR inprimis. Quod non aliter violetur hæc lex secundum radicale esse malitiæ, quàm per aliquid positivum, licet secundum rationem ultimò completivam malitiæ, adeoque formalem violetur per aliquid negativum. Rursus, Lex prohibens odium Dei non exigit à me aliquid aliud, quàm carentiam odii, sed non utcunque, verum carentiam odii, cujus carentia est quid rectum, debitum &c. Duplex ergo potest exigi carentia odii seu non odisse Deum: inprimis sine ulla ulteriori restrictione etiam implicite importata. 2dò. Cum restrictione, quod illa carentia sit bona & debita, licet illa bonitas implicite ponatur & potius præsupponatur. ex priori illo non sequetur peccatum stare in aliquo privativo formaliter, sed in solo positivo, auferente illam carentiam. Secundo autem modo sumptà carentià, stabit peccatum in negativo: quia sicut carentia odii, quod est negatio, tollitur positivo: ita esse bonum additum illi carentiæ, quod esse bonum est quid positivum, tolli debet negativo: nam negationes positivis, positiva negationibus tolluntur. *Ut hoc totum explanetur.*

SUPPONO ex dictis. Omne quod habet rationem objecti attributionis reperiri debere in omnibus, quæ sunt illius habitus suo modo, repositio est objectum attributionis regulæ humanorum actuum, hinc illa repositio & bonitatem suo modo respicere in omnibus debet adeoque etiam in præceptis negativis. Si autem illam respicit in præceptis negativis sequetur malitiam commissionis ultimò compleri per aliquid negativum. Quod inde colligitur. Tripliciter potest formari præceptum de non odiendo Deo. Primò. Non odisse Deum est bonum, sequeturque odium Dei formalisari negatione: quia sicut non odisse quod est negativum: debet tolli per odisse quod est positivum: ita & bonum debet tolli per aliquid negativum: quia positiva negationibus tolluntur.

Rursus formari sic potest, non est bonum odisse Deum. Ubi ipsi odisse annectitur negatio bonitatis. & quia ipse actus odii est odisse, fit ut ipse actus odii non sit bonus, in qua ut vides formatione complebitur per negationem odium, hoc est, per non esse bonum. Tertiò. Formari potest illud præceptum. Odisse Deum

est malum formato sic isto præcepto, adhuc odium Dei stabit in aliquo negativo. Ratio: quia illud Ly malum, debet omnino adhuc resolvi in aliquam formalitatem negativam, quærere enim restabit, quare odium Dei sit malum, & quali malitiâ, tandemque ad hoc redeundum erit, quia non satisfacit juri divino, non subdit se legi, non accommodat se reductivo, quodque ad hoc redeundum sit, probant & Auctoritates & rationes pro Conclusionem datæ. quod si redibitur ad hoc, ideo odium Dei esse malum, quia non se accommodat v.g. reductivo & conscientie dictanti, ex eo sequetur, odium Dei in ratione peccaminosi ultimò compleri aliquo negativo.

INSTAT I. Ariaga. Si esset aliqua lex mandans tenebras, formalissimè illi opponeretur quis producendo lucem, quâ formalissimè illæ expelluntur. Ergo cum carentia odii, quæ est imperata, formalissimè tollatur per positivam entitatem odii Dei, necesse est, ut in hac formalissimè consistat contrarietas cum lege.

RESPONDETUR. Disparitatem inprimis esse: quia cum lux sit bonum, potest illius oppositio ad tenebras stare in aliquo positivo, in quo completè & ultimò sistat, præcipue cum experientia, quæ supra rationes aestimari debet in contra opponibiles, stet pro ejusdem positivitate. Sed cum peccatum sit malum & oppositum summè Deo ex suo genere, debet ultimò negatione formalisari, propter dicta in explicationibus supra. Deinde dici potest scilicet carentiam odii formalissimè tolli per positivam entitatem odii: tanquam per malum radicaliter, sed non tanquam per continentem ultimam & completam rationem malitiæ. Vel certè carentia odii utcunque accepta tollitur positione odii & positivis prædicatis, sed non carentia odii cum addito, seu carentia odii quæ est bona.

INSTAT 2. idem. Peccatum consistit in privatione repositio debita: hæc repositio debita, est privativa: privatio autem privationis est aliquid positivum.

RESPONDETUR. Negando quod repositio debita sit quid privativum, stat enim in positione operationis secundum merita objecti, quod non est quid negativum. alias v.g. Amoris divini bonitas quæ talis infeliciores esset odio Dei: quia bonitas illius & repositio non formalisaretur positivo, & ente, secus odium. Si autem repositio debita non est quid privativum, privatio hujus repositio debita, non erit privatio privationis.

INSTAT 3. Mala respectivè seu mala alteri sæpè consistunt formaliter in positivo. Ergo & moralia poterunt etiam in positivo consistere. error enim v.g. est malus intellectui non solum quia privat scientiâ, sed per suammet entitatem positivam.

(E)

RESPON-

RESPONDETUR. Malum physicum formaliter consistere in positivo, tanquam in formali radice mali, sed non stare in positivo tanquam in ratione ultimò formaliter complente. Idemque dicendum de errore, qui ratione sui positivi est radicaliter malus, sed ultimò completur, non quidem per negationem scientiæ, sed per negationem conformitatis ad objectum, huius etiam magnus, est malus faciei radicaliter, formaliter autem per negationem proportionis ad corpus. Disparitas etiam dari potest, quia cum malum physicum non debeat dicere summam in suo genere oppositionem ad Ens, non indiget constitui aliquo negativo; malum autem morale, vel ex hoc ipso; quia dicit summam oppositionem ex suo genere ad Deum, debet constitui formaliter aliquo non esse.

Quid de reliquis Objectionibus?

OBJICIT 4. Oviedo. Conformatio cum præcepto negativo non furandi est pura negatio; ex eo enim præcisè, quòd nihil agam contra præceptum negativum, sum illi conformis, neque aliam conformitatem destruendam invenit actus furandi: neque enim præsupponitur actus positivus, quo quis dicat, volo non furari, seu nolo furari, sed negatio tollitur per formam positivam. Ergo conformitas illa tollitur, seu habet pro sua negatione actum positivum: negationis enim non datur negatio.

RESPONDETUR. Conformatio cum præcepto non furandi est pura negatio, si spectetur penes præceptum præcisè sumptum, non furaberis præsupponit bonitatem, etiam conformatio, cum illo per aliquid negativum erit bona: hinc ejus negatione erit bona: hinc ejus negatione per aliquid positivum sublata, præsupposita illa ratio boni debet tolli per aliquod negativum, ut repetitò est dictum. Rursus, Negatio illa tollitur per formam positivam secundum quod dicit illa forma radicalem suam malitiam, sed non per formam positivam, quasi excludentem ultiores negationes: nullum enim positivum, ut supra dictum, illas excludit. Imò aliquod pro ultimò completivo debet illas dicere, dicitque peccatum negationes pro ultimò complemento, ut probatum supra.

INSTAT I. Oviedo. Malitia furti consistit in privatione quadam quam secum adfert actus furandi, quæ privat alia carentia; in qua consistebat rectitudo voluntatis quæ erat in conformitate ad legem, vel ergo carentia illa erat identificata, cum actu positivo. vel non erat: si erat identificata, in re non erat carentia, sed tantummodo in modo significandi: quia realis carentia, non identificatur cum positivo. Si

non erat identificata. Ergo actus furandi per se sumptus etiam cum libertate elicitus, malus non est, quod est absurdum.

RESPONDETUR ex dictis: Quòd actus furandi privet alià carentia, non utcumque, sed ut carentia hæc est bona: hinc non erit jam negatio negationis, sed negatio bonitatis, quæ erat in carentia. Carentia autem illa si erat libera erat identificata cum actu positivo: Neque enim datur omisso puta libera: Si autem non fuit libera; erat quidem non identificata cum actu positivo; supponebat tamen bonitatem: Nam carentia illa est bona, ejus bonitatis negationem dicit actus furandi.

INSTAT 2. idem. Hæ negationes debent sequi actum furandi, si sumatur actus positivus considerando illum cum illa negatione, quam secum adfert, eo ipso quòd sic sumatur actus voluntas non erit conformis præcepto non furandi, sed potius disconformis. Ergo non erat necessaria illa subsequens negatio.

RESPONSUM. Quòd independenter ab illa negatione sit illud ipsum positivum malum radicaliter, & ad hanc malitiam habendam non est necessarium complementum per alias negationes, licet ad ultimam & completam rationem malitiæ, sit necessaria.

INSTANT 3. aliqui apud eundem. Secundum hæc principia sequi, quòd major sit malitia peccati omissionis, quo omittitur amor Dei præceptus, quam peccatum commissionis odii: quia illud majori rectitudine privaret cum privet rectitudine supernaturalis amoris Dei, illud autem privet rectitudine quadam in negatione posita, & quæ sine ullo merito, & sine ulla libertate plerumque reperitur.

RESPONDET Oviedo pro nobis. Propositionem hanc, Major est malitia quæ majori privat rectitudine esse veram ceteris paribus: quia licet major sit rectitudo in amore Dei, quam in negatione odii, magis tamen debita est rectitudo negationis odii, quam rectitudo amoris: Nam non odisse obligat semper & pro semper, secus illud. Quod autem additur, illam negationem reperiri plerumque sine ulla libertate, id non convincit: quia cui liberum est positivum peccati, libere sunt negationes innexæ.

OBJICITUR 5. Opponi dictamini, & disconformari cum illo, est facere oppositum illi quòd dictamen præscribit: quæ enim oppositio potest esse actus & objecti respectu dictaminis, præter disconformitatem cum ipso, sed oppositum illi, quod dictamen præscribit est actus. Quod ipsum probatur. Dictamen præscribit furandum non esse, seu negationem actus furandi &c.

RESPONSUM jam est. Quòd scilicet disconformari illi dictamini secundum radicalem malitiam.

malitiæ rationem sit quid positivum, non autem secundum formalem rationem ultimò completam præcipiturque negatio actûs furandi, non utcumque, sed ut bona. Hinc ablatâ per aliquid positivum negatione furandi, ratio boni per aliquid negativum ultimò, tollitur.

INSTABIS. Secundum hæc principia sequi, quod Deus furtum prohibens, nihil prohibeat quod puniens pro peccatis, pro nihilo puniat.

RESPONDETUR. Ista, si ut sonant accipiantur absurda sunt. Si autem accipiantur in sensu quem ponit hæc sententia, legitima sunt. Nam reddetur hic sensus, quod Deus prohibeat actum positivum qui in ratione malitiæ ultimò completur per aliquid negativum; puniatque pro actu positivo, qui ultimò completur per negationes.

OBJICITUR 6. In illo stat malitia formalis, quod est proximè & immediatè liberum, sed privatio, non est proximè & immediatè in se libera sed solum in actu positivo, ex quo consequitur. Ergo &c.

RESPONDETUR. Sufficit ut privatio secundum id, quod dicit in recto sit libera. dicit autem in recto actum positivum, quem vel oppositi dicunt esse liberum. Ex alio etiam principio huic difficultati satisfieri potest. Ratio liberi potest spectari & in causis & in effectibus. Causa illa libera est, quæ positis omnibus prærequisitis potest agere & non agere. Libertas in causa. competit illis privationibus quæ formaliter peccatum: quia positis omnibus prærequisitis ad agendum causæ illius privationis non necessitantur ad agendum. Sicut nec est necessitatio ad ipsum positivum. Alia est. Libertas in effectibus quæ stat in hoc: Quod positis omnibus requisitis ad agendum, ipse effectus potuerit sequi & non sequi; & hoc convenit etiam illis privationibus. *Neque dicas.* Positivo illo actu positivo non posse non sequi privationem rectitudinis: Nam non potest non sequi privatio ex suppositione nonnisi consequenti. Cum enim illa privatio sit innexa ipsi positioni actus positivi. Sicut ex suppositione actus positivi, non potest non sequi actus positivus: ita non possunt non sequi innexæ illi positivo negationes, consequenter illa necessitas, ut sequantur privationes, non est necessitas antecedens. Si autem nonnisi ex suppositione consequenti non potest non sequi illa privatio; hoc ipso liberè sequitur. Nam ipsum exercitium libertatis est maximè liberum; & tamen supposito quod sit exercitium libertatis, non potest non esse exercitium libertatis. In hoc tamen sensu verum est, quod negationes illæ non sint liberæ voluntatis, quia illas solas liberè ponere, nec illa, nec ulla potentia potest; nec eæ impedibiles sunt ex suppositione producti actus, cum

innectantur ipsimet actui. Sed hoc totum infert nonnisi suppositionem consequentem, quæ nunquam est destructiva, libertatis.

OBJICITUR 7. In his principiis non erit ostendere, quomodo distinguantur inter se præcepta negativa à præceptis positivis. v. g. præceptum non odiendi Deum, à præcepto amandi Deum.

RESPONDETUR. Convenire utrumque præceptum in hoc, quod utrumque in actu exigat positivitatem, differunt tamen in hoc: in primis in conditione actus quem respiciunt: quia præceptum affirmativum deponit actum ultimò formalisatum per aliquid positivum, præceptum autem negativum liberè implendum requirit actum positivum, licet ultimò complebilem per negationes. Differunt item vi obligandi: quia præceptum negativum semper & pro semper obligat, præceptum autem positivum, non pro semper obligat. Ex quo ulterius colligitur. Differre illa quoad modum satisfaciendi; seu quâ ratione illis satisfieri possit. Et ita præcepto negativo satisfit ipsa negatione actus oppositi, etiam non libera; & ita satisfit præcepto non odiendi Deum, solâ negatione odii, quamvis non ponatur directè hic actus, Nolo odisse. Præcepto autem affirmativo, non satisfit solâ negatione, sed est necesse habere actum Amo.

Solutum est supra Argumentum, quod quamvis actus humanus dividatur in bonum & malum non sequatur actum malum quoad formalitatem suam ultimò completivam esse formalisandam aliquo positivo: sufficit enim quod actus malus, secundum radicalem malitiam sit quid positivum: sicut quando animal dividitur in rationale & irrationale; irrationale negationem importat licet in aliquo positivo, hoc est, differentiâ bruti fundatam. Imò & Ens latissimè dividitur in Ens & non Ens, adeoque in membrum negativum. Dein dupliciter fit divisio alicujus generis, In primis: in membra æque primò dividenda. sic v. g. Color dividitur in album & nigrum. Membra autem æque primò dividenda illa sunt quorum utrumque dicit æquè perfectionem. & alia membra sunt non æquè primò dividenda, & hæc sunt in quibus aliud divisionis membrum, defectum importat. sic v. g. æquè quidem primò dividitur notitia in speculativam & practicam, sed non æquè primò dividitur notitia in scientificam & erroneam, error enim est defectus. hæc autem membra quæ non æquè dividunt aliquod genus non est necesse ut quoad utrumque membrum compleantur prædicatis positivis, consequenter & actus bonus & malus moraliter licet sint membra dividenda actum humanum, poterit actus malus formalisari negativo, quod autem non æquè primò actus

(E)

humana

humanus dividatur in actum bonum & malum, hoc inde est: quia actus debet se accommodare potentiae, & cum potentia à rectissimo artifice ordinetur ad prosequendum malum, fit ut actus sequens potentiam primò exigat esse bonum, licet, ut dixi supra, non determinet sibi unicè bonum.

INSTAT 1. Haunoldus lib. 2. n. 430. Si Actus malus completeretur formaliter in Ratione mali per privationem Actus boni pariter dici posset quod Actus in Ratione boni formaliter compleatur per Negationem Actus mali. Atqui consequens est falsum. Ergo & Antecedens.

RESPONDETUR. In istis Principiis non formalitari malitiam peccati per privationem Actus debiti ut supponit arguens, sed per privationem rectitudinis debitæ in esse. Quare autem Actus bonus non compleatur privationibus cum illis compleatur Actus malus, disparitas danda erit ex rationibus & explicationibus conclusionis.

INSTAT 2. Album formaliter in ratione albi non completur per privationem nigredinis & sicut non esse Nigrum habetur quidem formaliter à negatione Nigredinis, hæc tamen negatio non est complementum effectus formalis alibi, ita non esse laudabilem in Ratione amanti Deum formaliter quidem habetur per negationem amoris, hæc tamen Negatio non est Complementum odii. Error item non completur per negationem scientiæ & e converso. Ergo & in præsentī Actus malus non completur negatione Actus boni.

RESPONDETUR. Transeat totum; neque enim per nos formalis actus malus negatione Actus boni, disparitas autem vel ex eo peti debet, quia Nigredo & Albedo sint qualitates positivæ bonæque physica non debent ultimo compleri per aliquid negativum. Odium autem V.S. Dei est malum & imperfectio. Quod attinet ad errorem nego illum in Ratione mali non compleri negatione.

INSTAT 3. Malitia formalis non est aliud quam contrarietas ad legem obligantem atqui hæc contrarietas formaliter consistit in Actu positivo.

RESPONDETUR. Negando minorem. Lex autem immediate præcedens quomodo obliget ad talem Actum non ponendum ita ut ex modo obligandi sequatur malitiam peccatum ultimo compleri per aliquid Negativum. De hoc supra.

QUÆSTIO II.

De Peccato Omissionis.

Commissionis peccato tanquam membro dividenti, peccatum. Ut sic, opponitur Omissio, de qua hic tractandum. Nomine autem omissionis peccati venit transgressio legis

positivè imperantis aliquid v.g. audi sacrum, da eleemosynam &c. Ut autem ipsum difficultatis punctum commodius attingatur, penetreturque natura hujus peccati, formari solet hæc quæstio, an sit possibilis pura omissio libera peccaminosa. Quod ipsum ut intelligatur.

PRÆMITTO 1. *In quo non sit status Quæstionis de Omissione pura Libera.* In primis: Non est de hoc quæstio, An sine ullo actu directo sive interno, sive externo possit peccari peccato omissionis. Ratio communis est: quia aliquis potest omittere audire. Sacrum præceptum, non dicendo directè; nolo audire sacrum, vel assumo hanc occupationem ex directa intentione ne audiam sacrum. Unde sufficit accipere actionem impossibilem, ex qua prævidetur secuturus effectus quem fortassis vellet non sequi. Non est item de hoc quæstio, An possit dari omissio externa sine ullo actu externo. Ratio, quia non est imaginabile omittere aliquid actu externo v.g. omittere auditionem externam sacri, & non ponere v.g. remansionem domi, foris. Non est item de hoc quæstio, an omissio libera possit esse sine omni actu intellectus. Ratio, quia & esset illa omissio libera, ut supponitur: & non esset: quia non esset voluntaria: nihil enim volitum nisi præcognitum. tu autem etiam actus intellectus non ponis antecederet ad puram omissionem, qui sit ad illam requisitus, & quem illa involvat. Nec item de hoc quæstio. An ordinariè & moraliter loquendo omissio peccaminosa contingat cum actu voluntatis saltem indirecto, & qui sit occasio omissionis. Ratio, quia experimur frangi præceptum positivum auditionis sacri ob voluntaria impedimenta impletionis præcepti affirmativi.

PRÆMITTO 2. *In quonam sit status Quæstionis.* Nempe, An possit dari omissio hoc sensu pura, hoc est, non involvens ullum actum directum, vel indirectum, quæ tamen omissio sit libera, adeoque peccaminosa.

PRÆMITTO 3. *Quæ sit hac in parte mensura eorum.* aliqui affirmant possibilem esse puram omissionem liberam, talis est ex nostris Suar. Valent. Azor. Ariaga & Oviedo. Contr. 10. Anim. & Perez c. 6. Negativam putatur tueri Vasq. sed non ita clarè. Nam quamvis doceat: nunquam de facto contingere peccatum sine actu positivo; admittit tamen posse voluntatem suspendere omnem omnino actum circa objectum propositum, quod favet puræ omissioni. Absolutè tamen negativam tueritur Thomistæ. Baldel. Lugo, & post illos Espar. de Act. Hum. q. 15. Alii autem secuti Cajet. docent. Omissionem, si detur, non fore peccaminosam, quod etiam tueretur Hurtado de Incarnatione. cit. ap. Oviedo de Actibus hum. contr. 6. n. 13. Contra quam restrictionem agit Oviedo in Animalisticis. Consulatur. His præmissis.

DIFFI.